ZFE486AF7B6

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Beleidskader initiatieven grootschalige opwek zon/wind

---

Zaak- & documentnr. : Z/21/087630/201539156
Portefeuillehouder : G. Tiedink

Opsteller : Luc Velhorst
Team : RSO
Telefoonnr. 088-695 3349

Samenvatting
Dit raadsvoorstel gaat over het vaststellen van een Beleidskader met voorwaarden voor initiatieven voor grootschalige opwek van wind- en zonne-energie in de gemeente Duiven. Het Beleidskader sluit aan op eerdere raadsbesluiten over grootschalige opwek in het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) van de regio Arnhem Nijmegen.
In een Reactienota zijn adviezen en zienswijzen over het ontwerp-Beleidskader opgenomen en beoordeeld. Daaruit voortvloeiende aanpassingen zijn in het kader doorgevoerd.

Beslispunten
1. Vaststellen van de Reactienota Beleidskader initiatieven grootschalige opwekking wind- en zonne-energie;
2. Vaststellen van het Beleidskader grootschalige opwekking wind- en zonne-energie;
3. Intrekken van de notitie Beleidsstandpunt Duurzame Energie 2012.

Aanleiding
Uw raad heeft op 12 mei 2020 een breed gedragen amendement aangenomen over de lokale inbreng van de gemeente Duiven voor de concept-Regionale Energie Strategie (RES).

Uw raad heeft daarmee een keuze gemaakt om de grootschalige opwek van wind- en zonne-energie ruimtelijk te combineren en clusteren in één geschikt zoekgebied op en rond InnoFase/Centerpoort-Noord. Deze concentratie in één gebied voorkomt dat er ruimtelijke versnippering met losstaande projecten plaatsvindt elders in het buitengebied.
Het clustergebied voor wind en zon is inmiddels door de regiopartners overgenomen in de RES 1.0 (zoekgebied WZ5) dat voor een deel in de gemeente Zevenaar ligt. Uw raad heeft op 1 juni 2021 de definitieve RES 1.0 unaniem vastgesteld. Uw raadsbesluiten zijn inmiddels geborgd in de (ontwerp-) Omgevingsvisie Duiven.

In het vervolg op deze besluiten is een **Ruimtelijke studie** naar de locatiemogelijkheden in het zoekgebied voor wind- en zonne-energie uitgevoerd door SAB/Pondera (bijlage 3). Daarin is ook een voorlopige raming gemaakt van de potentiele, dus theoretisch mogelijke energieopbrengst. SAB heeft in deze studie ook adviezen gegeven over de voorwaarden die aan concrete projecten gesteld kunnen worden op het gebied van natuur en landschap.

Deze adviezen zijn overgenomen in een **Beleidskader Initiatieven grootschalige opwek wind- en zonne-energie.** (bijlage 2). Dat Beleidskader bevat naast de ruimtelijke inpassingsprincipes voor landschap en natuur een groot aantal andere voorwaarden voor concrete projecten. Voorbeelden daarvan zijn de vereiste project-communicatie en (financiële) participatie, waaronder het streven naar 50% lokaal eigendom. Dergelijke voorwaarden zijn gebaseerd op het landelijk klimaatakkoord en RES 1.0 en sluiten ook aan op het gemeentelijk participatietraject over zon en wind in 2019.

Vanzelfsprekend dienen projecten ook aan de actuele jurisprudentie en de wet- en regelgeving te voldoen. Een tweetal aspecten die gaan over de tijdelijkheid en de hoogte van windmolens, lichten wij hieronder in het kort toe:

Tijdelijkheid
Ons college gaat ervan uit dat nieuwe initiatieven voor grootschalige opwek niet een permanente bestemming krijgen. De noodzaak voor opwek vloeit nu rechtstreeks voort uit het landelijk klimaatakkoord en de RES en is gericht op realisatie in de periode tot 2030. De komende jaren zullen de ontwikkelingen voor de energietransitie een hoge vlucht nemen en wij verwachten dat steeds meer innovaties haalbaar worden.
In het Beleidskader is derhalve de medewerking van de gemeente nu beperkt tot de verwachte levensduur van een zonnepark of windmolen. Algemene verwachting is dat deze 25 jaar duurt. Vandaar dat het planologisch gaat om een tijdelijke Omgevingsvergunning, waarbij de onderliggende bestemming/ functie van de locatie gehandhaafd blijft. In de meeste gevallen gaat het om een agrarische functie

Hoogte mogelijk nieuw te vergunnen windmolens
In de ruimtelijke studie van SAB/Pondera staan drie scenario's voor de hoogte van mogelijk nieuw te vergunnen windmolens. Ons college stelt als beleidsuitgangspunt voor om de hoogte van de eerst te vergunnen windmolen maatgevend te laten zijn voor de hoogte van de daarop volgende te vergunnen windmolens. Wij zien dat de technische en economische ontwikkeling nog doorgaat. Ook is positief dat daardoor een hogere energieopbrengst mogelijk is. Bovendien hechten wij aan clustering van windmolens in één gebied. Wij vinden het dan ook niet wenselijk om ons nu al vast te leggen op een concrete maximale hoogte.

Reactienota (bijlage 1)
Ons college heeft het Beleidskader op 12 mei 2021 als 'ontwerp' gedurende acht weken ter consultatie voorgelegd aan inwoners en andere belanghebbenden. Op 10 en 16 juni is er op (digitale) informatiebijeenkomsten actief toelichting gegeven op het ontwerp-Beleidskader.

Daarop zijn meerdere zienwijzen/adviezen bij ons ingediend, door betrokken inwoners en omwonenden, belanghebbenden, overheden en van de Erfgoedcommissie/Gelders genootschap. Al deze zienswijzen en adviezen hebben wij opgenomen en behandeld in één Reactienota die nu aan uw raad ter vaststelling wordt aangeboden. Persoonsgegevens van indieners hebben wij geanonimiseerd. De zienswijzen gaven op een aantal punten aanleiding om het beleidskader en de ruimtelijke studie aan te passen. Dat is met kleur-arceringen zichtbaar gemaakt in de Reactienota.

Planning
Nadat uw raad het Beleidskader heeft vastgesteld, kunnen (concept) projectvoorstellen worden ingediend. Op dit moment zijn er particuliere initiatieven voor zonneparken in voorbereiding op ca. 55 ha (bruto, incl. 20% groen) op het totale potentieel voor zonneparken van 93 ha. Over windmolens binnen de zoekzones wind wordt wel door partijen nagedacht, maar dat heeft nog niet geleid tot concrete initiatieven. Na indiening van projectvoorstellen worden deze integraal getoetst aan het Beleidskader. Nadat met de gemeente hierover overeenstemming is bereikt, worden de afspraken vastgelegd in een overeenkomst tussen de ontwikkelaars en de gemeente. Daaropvolgend start de wettelijke procedure met het indienen van een formele aanvragen voor een Omgevingsvergunning.

Beoogd effect
Met de voorwaarden uit het Beleidskader en het meewerken aan concrete initiatieven beoogt de gemeente een bijdrage te leveren aan de doelstellingen van de CO2 reductie uit het klimaatakkoord. In het bijzonder wordt daarmee een bijdrage geleverd aan de grootschalige opwek van wind- en zonne-energie als onderdeel van de regionale RES-opgave om in 2030 1,62 TWh op te wekken.

Argumenten

1. Hiermee worden alle zienswijzen en adviezen beoordeeld en afgewogen of dat leidt tot wijziging van het ontwerp-beleidskader.
2. Hiermee wordt voor omwonenden, initiatiefnemers en andere belanghebbenden duidelijk met welke gemeentelijke voorwaarden rekening moet worden gehouden in geval van concrete projecten. Het beleid geeft de kaders aan voor uitvoering door ons college waarbij ruimte bestaat om gemotiveerd maatwerk te leveren. Het gaat dan bijvoorbeeld om innovaties op het gebied van energieopslag, klimaatadaptatie, biodiversiteit, circulaire economie e.d.
3. *De kaders voor natuur en landschap zijn gebaseerd op de Ruimtelijke studie van SAB/Pondera. (bijlage 1).* Ze sluiten aan op het gemeentelijk Landschaps-Ontwikkelingsplan (LOP).
4. *Het formeel nog bestaande 'Beleidsstandpunt Duurzame Energie' uit 2012 (bijlage 4) is niet meer actueel.* Dit (restrictieve) beleid kwam destijds tot stand naar aanleiding van de besluitvorming over de nu gerealiseerde 4 windmolens. Inmiddels zijn vanwege het klimaatakkoord, de RES en daarmee verbonden opgaven voor CO2-reductie de gemeentelijke beleidsinzichten gewijzigd.

Kanttekeningen

1. *Er zijn op grond van recente jurisprudentie geen rechtsgeldige wettelijke milieuregels (o.a. geluid en schaduwhinder) voor nieuwe windprojecten met minimaal drie molens ('windparken'). V*olgens de juristen van het rijk blijven de landelijke regels wel van toepassing voor projecten met één of twee windmolens. Gemeenten/provincies mogen -gefundeerd en stoelend op onderzoek- normen opstellen voor windparken.
2. *De provincie Gelderland heeft haar windenergie-beleid nu nog niet afgestemd op de RES 1.0. Dat betekent dat zij op basis van het huidig provinciaal beleid ook aan initiatieven buiten de regionale zoekgebied zou kunnen meewerken.* Inmiddels heeft de provincie aangekondigd dat zij haar windvisie wil wijzigen en in overeenstemming wil gaan brengen met de RES. Dat moet geregeld worden in de volgende fase, op weg naar RES 2.0. Dan is ook een ruimtelijk besluit op regionale of provinciale schaal nodig, bijv. een omgevingsprogramma. Ook bestaat het voornemen om daarvoor een plan-MER op te stellen die mede ten grondslag zal liggen aan de RES 2.0.
3. *Er is een samenloop met het zoekgebied voor de uitbreiding van het bedrijventerrein Centerpoort-Noord.* Uw raad zal binnenkort beslissen over de 1e tranche RPW (Regionaal Programma Werklocaties) met een uitbreiding met 15 ha. bruto. Deze uitbreiding zal gepaard gaan met een duurzame ontwikkeling en -gronduitgifte waarbij zon op daken wordt meegenomen. In de (ontwerp-) Omgevingsvisie is met een pijl een mogelijke denkrichting voor een eventuele nog verdere uitbreiding aangeduid. Deze verdere uitbreiding zal ten koste gaan van 1 tot 2 windmolens. Over dit dilemma heeft de gemeente nog geen besluit ingenomen. Het college zal hierover een definitief standpunt innemen wanneer de RPW- 2e tranche aan de orde komt.
4. *Het landelijke en regionale elektriciteitsnetwerk van resp. Tennet en Liander zal de komende jaren aanzienlijk verzwaard en uitgebreid moeten worden.* Dat wordt door beide partijen erkend en vergt grote investeringen. Zo zal Liander op korte termijn het middenspanningsnet op en rondom Innofase en Centerpoort-Noord uitbreiden. Daarnaast is een plan in voorbereiding voor de bouw van een nieuw elektriciteitsverdeelstation voor de gehele Liemers. Beoogde locatie hiervan is op het bedrijventerrein InnoFase. Tennet voert op dit moment een onderzoek uit naar de mogelijkheden van congestie-management.

Financiële paragraaf
Alle gemeentelijke kosten voor onderzoek, communicatie en beleidsvorming van het Beleidskader zijn gedekt uit de bestaande programmabegroting, in het bijzonder het speerpunt Circulaire Economie.
De gemeentelijke kosten die gemoeid zullen zijn met projectbegeleiding van concret initiatieven worden door middel van overeenkomsten verhaald op de projectontwikkelaars.

Participatie en communicatie
Eind 2019 heeft een gemeentelijk participatietraject plaatsgevonden over de nut en noodzaak van grootschalige opwek van wind- en zonne-energie mede in relatie tot mogelijke locaties. Hierop is mede uw raadsbesluit van 20 mei 2020 over de lokale inbreng in de RES gebaseerd. Het Beleidskader bouwt voort op die locatiekeuzes. Over het ontwerp van het Beleidskader is afzonderlijk gecommuniceerd tijdens de zienswijze-procedure.
In de volgende fase zal sprake zijn van een specifieke projecten. Het Beleidskader is er juist op gericht om ook op projectniveau zorgvuldige participatie en communicatie te waarborgen. De initiatiefnemers zullen dit in eerste instantie zelf in de praktijk moeten brengen.

Intergemeentelijke samenwerking
Het voorliggend Beleidskader is bedoeld voor lokale uitvoering. Deze is echter ingebed in de intergemeentelijke samenwerking van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen, onderdeel circulaire regio, speerpunt duurzame energietransitie/RES. Tijdens het uitvoeren van de ruimtelijke studie is ambtelijk en bestuurlijk afgestemd met de betrokken buurgemeenten Westervoort, Zevenaar en Rheden.

Bijlagen

201539183	Reactienota Beleidskader initiatieven grootschalige opwekking wind- en zon
201540510	Beleidskader initiatieven grootschalige opwekking wind- en zonne-energie
201539173	Ruimtelijke studie zon en wind, SAB/Pondera
201539170	Notitie Beleidsstandpunt Duurzame Energie 2012
201539171	Concept-raadsbesluit

Duiven, 30 november 2021

Burgemeester en wethouders van Duiven,

mr. drs. R.J. (Rutger) den Haan	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester